

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Hana Boháčová

Datum vytvoření: 09.01.2013

Číslo DUMu: VY_12_INOVACE_09_CJL_L

Ročník: II.

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace, Estetické vzdělávání

Vzdělávací obor: Literatura

Tematický okruh: Česká literatura ve 2. polovině 19. století

Téma: Realistické drama, A. a V. Mrštíkové, Maryša

Metodický list/anotace :

Tvorba největších představitelů českého realistického dramatu, samostatná práce s uměleckým textem; literární druh – drama - znaky, jazyk – nářečí; možno využít ve 4. ročníku jako opakování k ústní maturitní zkoušce.

České realistické drama

BRATŘI MRŠTÍKOVÉ

Alois Mrštík

(1861 - 1925)

- ☞ Dramatik a prozaik
- ☞ Zaznamenává lidové tradice a život na moravském venkově
- ☞ **Rok na vsi** – románová kronika (zobrazení života na vesnici na hranicích Slovácka a Hané)

Vilém Mrštík

(1863 - 1912)

- ☞ Prozaik a dramatik
- ☞ Ve svých statích propagoval naturalismus a ruskou literaturu
- ☞ **Pohádka máje** – příběh mladé studentské lásky (impresionismus)
- ☞ **Santa Lucia** – tragický osud chudého moravského studenta v Praze

MARYŠA

společné dílo - realistická tragédie (1894)

Jednání IV

„Předešlí bez Rozáry.

Vávrová (vášnivě):

Proboha chlapče, co myslíš – Co tady chceš? – Co si lidé o mně pomyslí, jakých mně to naděláš řečí! Dyť přece víš, že su vdaná – Máš jaké rozum? Vystojím aji dost vod muža, ešče ty začneš? (*Přejde světnici. Zle*) Kde kdo vůlu má, každé na mě jako vosa – (*Uraženě otočí se po Franckovi. Hrdě.*) A jaký ty roznášáš o mně řeči? Rozáry ses ptal – su-li sama doma, a v hospodě měls pré se vyjádřit, jako by ses se mnó scházel. Jak tak můžeš mluvit?

Francek: To sem neřekl

Vávrová: Něco musels říct –

Francek: To sem enem povídal, (*vzdorně*) že za tebó budu chodit a že se s tebó budu scházet.

Vávrová: A tos řekl tak veřejno? Přede všema?

Francek: Přede všema.“(1)

Pracujte s ukázkou

- ☞ Charakterizujte dramatického hrdinu a dramatický konflikt. Jaké jsou další postavy a jak byste je charakterizovali?
- ☞ *(Maryša Lízalová – poslušná dcera, citlivá, neodolá nátlaku rodičů, trpně, až vzdorovitě zůstává v nešťastném manželství, nakonec se ale vzepře svému osudu a kvůli lásce vyřeší svoji zoufalou situaci – otráví svého nenáviděného muže; sedlák Lízal – otec, jde jen za vidinou peněz a většího majetku bez ohledu na štěstí své dcery, ale je citlivější než jeho žena; Lízalová – neoblomná matka, tvrdá až bezcitná; základním konfliktem je vynucený sňatek Maryši s nemilovaným vdovcem Vávrou a její nešťastná láska k Franckovi; Francek – miluje Maryšu, chudý, paličatý; Vávra – mlynář, vdovec, zlý, hrubý, Maryšu si bere jen pro peníze)*
- ☞ Jaká je společnost a jak se podílí na daném konfliktu?
- ☞ *(společenské konvence nelze měnit – rozdělení vesnice na bohaté a chudé, nejdůležitější jsou majetkové poměry)*
- ☞ Vyhledejte scénické poznámky a určete jakou mají funkci.
- ☞ *(vášnivě, vzdorně – určují, jak se mají herci na jevišti chovat)*
- ☞ Jaký je jazyk tohoto díla, ke které vrstvě slovní zásoby patří – dokažte na konkrétních příkladech z ukázky.
- ☞ *(kombinace hanáckého, slováckého a brněnského dialektu; jakéch, su, roznášáš, mnó, tebó)*

Zopakujte si základní znalosti o dramatu

- ∞ Charakterizujte dramatický žánr a uveďte hlavní znaky dramatu, jaká je stavba dramatu?
- ∞ *(drama - příběh se vypráví přímou řečí jednajících postav - monolog, dialog - jsou zde i scénické poznámky, určeno k předvádění na jevišti; dramatické žánry - tragédie, komedie; 5 částí: expozice - uvedení do děje, kolize - rozpor nebo konflikt, krize - vyvrcholení, peripetie - obrat nebo řešení konfliktu, katastrofa - rozuzlení a očista)*
- ∞ Dokažte, v čem spočívá rozdíl mezi např. antickým, středověkým, klasicistním a realistickým dramatem; vycházejte z vlastních znalostí daného tématu.
- ∞ *(antika - náměty především mytologické, tragédie - Aischylos, Sofokles; středověk - spojené s náboženskými motivy, rozvoj světského dramatu, satirické frašky - nejvýznamnější autor renesance Shakespeare; klasické drama - vyžaduje jednotu místa, času a děje - Molière; realistické drama se zabývá současnými ožehavými problémy)*

Literatura

- ☞ MGR. HÁNOVÁ, Eva a kol. *Odmaturuj z literatury 1*. Brno: Didaktis, spol.s r.o., 2004, ISBN 80-7358016-0.
- ☞ MRŠTÍKOVÉ, A. A V. *Maryša*. Praha: SPN, 1958.
- ☞ (1) SOUKAL, Josef. *Čítanka pro 2. ročník SOŠ*. Praha: SPN, a.s., 2001, ISBN 80-7235-162-1.